

A II. fokozati vizsga tematikája – óvodapedagógusok számára

A II. fokozati vizsga tematikáját és a kapcsolódó bibliográfiát a Tanügyminisztérium határozza meg. A Babeş–Bolyai Tudományegyetem nem vesz részt ezek összeállításában és frissítésében.

3. sz. melléklet

Az óvodai nevelési tevékenységek módszertana **II. fokozati vizsga tematikája¹**

1. Az óvodai nevelés célrendszere

- Az óvodai oktató-nevelő tevékenységek célja
- Az óvodai nevelési célok sajátos funkciói
- A nevelési célok osztályozása: általános fejlesztési követelmények, részletes fejlesztési követelmények, műveletesített célkitűzések
- A játékok és szabadon választott tevékenységek céljai és sajátosságai

2. Az óvodai nevelési tevékenység sajátos tartalmi

- Tartalmi-tapasztalati területek: nyelv és kommunikáció, tudományok, ember és társadalom, pszichomotoros, esztétika és kreativitás
- A tapasztalati területek sajátos céljai
- A célok műveletesítése
- Tapasztalati terület szerinti vagy integrált területekre vonatkozó alkalmazások a tartalmi elemek mentén
- A gyermek fejlődési területei és a tapasztalati területek korrelációja
- A tevékenységek szervezési formái és módjai; tapasztalati terület szerint, integrált és szabadon választott tevékenységek
- Tartalmi területek szerinti stratégiák. A célok – tartalom – didaktikai stratégiák – módszerek, eljárások – eszközök – értékelés összefüggései; A nevelési tevékenység differenciálása, személyivé tétele
- A testi-lelki fejlődés értékelésének kritériumai, támpontjai

3. Az óvodai tevékenységek sajátos szervezési formái és módjai

- A tevékenység - az óvodai nevelési célok megvalósításának sajátos formája
- Az irányított, kötelező tevékenységek (jellemzők, követelmények)
- Játékok és szabadon választott tevékenységek: jellemzők, az irányított és szabad megnyilvánulások arányának fejlődése

4. Csoportszervezési módok tanulási tevékenységek esetén

- A csoportszervezés pszicho-pedagógiai és ergonómiai követelményei
- A gyermekcsoport szervezése a mindennapi tevékenységek során (frontális, kiscsoportos, pár-, egyéni)
- A csoportszoba berendezésének lehetőségei (kör, félkör, osztályterem-jelleg)
- A heterogén életkorú csoportok szervezése

5. Az óvodai nevelési környezet kialakítása

- A gyermek, csoport, körülvevő környezet kapcsolata (tanulási, játék, pihenés kapcsolatrendszerben)

¹ 6305/2008-as Oktatási Minisztériumi rendelet 6. melléklete.
<http://www.edu.ro/index.php/legaldocs/11179>

A nevelési tér szervezésének elméletei és gyakorlata

A óvodai nevelési környezet jellemzői

Az óvodai pszicho-relacionális környezet (Személyes viszonyok az óvodában)

6. Játék az óvodában

Főbb óvodai játéktípusok (szerep-, didaktikai -, építő -, mozgásos -, dalosjáték)

Az óvodai játékok eszköztára (játékszerek, természetes anyagok, saját készítésű eszközök)

Az óvodai játékok lebonyolításának sajátosságai; alkalmazások tapasztalati területek szerinti tevékenységeken, szabad tevékenységeken és személyes fejlődést célzó tevékenységeken

7. Az óvodai nevelési tevékenység tervezésének, szervezésének, kivitelezésének és értékelésének sajátosságai

Az óvodai oktató-nevelő tevékenység tanulási célkitűzései

A tartalmak bemutatása tapasztalati területenként

Az óvodai oktatás stratégiái, módszerei, eszközei és szervezési formái tevékenységtípusonként

A tevékenység tervezése: alternatív modellek (éves, féléves, heti, napi tervezés) területenként vagy integráltan

A tanultak értékelése (jó gyakorlatok, a fejlődés mutatói)

8. A gyermek felkészítése az iskolai tevékenységekbe való optimális beilleszkedésre

Az iskolaérettség fogalma; meghatározás, integráló szemléletmód (a gyermek felkészítése, az iskola felkészültsége, a család felkészítése)

Az érettség területei: egészség és fizikai fejlettség; szocio-emocionális fejlettség; tanulási motiváció; nyelvi fejlettség és a kommunikációs képesség; kognitív fejlettség és általános tudásszint; tanulás szempontjából fontos motrikus készségek)

Az iskolaérettségi sztereotíp variabilitása – egyéni fejlődési ritmus, nevelési különbözőség, szocio-kulturális környezet, esetleges fogyatékoságok, stb.

Az iskola – a gyermeki szükségletek megismerése és megfelelő feltételek biztosítása ezek kielégítésére

A család – szerepe a gyermek szocio-emocionális fejlődésében

9. Az alternatív irányzatok formatív értékeinek érvényesítése az óvodai nevelésben

A fontosabb alternatív irányzatok bemutatása: Waldorf, Montessori, Freinet, Jena-terv, Step by step

Az alternatív irányzatok munkatechnikái; alkalmazási lehetőségek hagyományos keretek között

10. A helyi közösség bevonásának lehetőségei a nevelési folyamat támogatásába

Az óvoda- család- helyi közösség kapcsolata

A partnerség, mint a közös tevékenység alapja; szemléleti és cselekvési egység a gyermek érdekében

Élő partneri kapcsolatok és közös tanulási tevékenységek, a nevelési környezet optimalizálására irányuló cselekvések, együttműködési projektek, közös döntéshozatal, stb.

Együttműködési stratégiák

Programok, gyakorlatok, amelyeket az óvoda használhat a helyi közösség bevonásának céljával (pl. a szülői képességek fejlesztése, kommunikáció javítása, önkéntesség fejlesztése, stb.)

11. A sajátos nevelési igényű gyermekek problémaköre

Az SNI-s gyermek fogalmának meghatározása (tehetséges és hátrányos helyzetű gyerekek)

A tehetséges gyermek: azonosítás, jellemzők, esetlegesen felmerülő osztálytermi problémák, differenciáló, individualizált nevelés

Tanulási zavaros gyermek: fogalom-meghatározás, azonosítási kritériumok, jellemzők, zavar-típusok, differenciált fejlesztés

Hiperaktív gyermek: azonosítás, a nevelési lehetőségek

Érzékszervi fogyatékoság: siketség, vakság, motrikus-, értelmi zavarok és általános jellemzőik

Az inkluzív iskola – a fogyatékkal élő vagy hátrányos helyzetű gyerekek integrálása a tömegoktatásba

12. Az óvodások kreativitásának fejlesztése az óvodai nevelésben

A kreativitást befolyásoló személyiségi tényezők: értelmi, sajátos képességek, non-intellektuális és nem-képességbeli tényezők

Olyan személyiségvonások, amelyek gátolják a kreativitást

A kreatív potenciál fogalma

Az óvodáskori kreativitás sajátosságai: viselkedés, koraérettség, kiemelkedő képességek

Az óvodások kreativitásának serkentése: célok, módszerek, értékelési eszközök

**PROGRAMA DE METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚII INSTRUCTIV-
EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚE
GRADUL DIDACTIC II
SPECIALIZAREA EDUCATOARE**

COMPETENTE PENTRU PROFESIUNEA DE EDUCATOARE

I. COMPETENTE TRANSVERSALE

1. Competențe de organizare instituțională si de management al resurselor umane

- ✓ de a participa la lucrul în grup;
- ✓ de a organiza activități cu grupe de prescolari sau adulti;
- ✓ de a organiza timpul, spațiul și resursele de care dispune institutia;
- ✓ de a identifica persoanele cheie într-un anumit context;
- ✓ de a favoriza stabilirea unor acorduri/ parteneriate, de a colabora cu alți educatori/ specialiști în realizarea unor proiecte de interes comun, înăuntrul instituției preșcolare și în afara acesteia;
- ✓ de a planifica activități educaționale cu parteneri din alte organizații din comunitatea locală;

2. Competențe de relaționare

- ✓ de a-și asuma responsabilități;
- ✓ de a-i forma pe prescolari pentru a-și asuma responsabilități;
- ✓ de a asigura echilibrul între concentrarea pe sarcină și concentrarea pe relațiile cu prescolarii ;
- ✓ de a stimula interesele de cunoaștere și curiozitatea prescolarilor;
- ✓ de a stimula stabilirea unor relații cu caracter interpersonal în general și între prescolari, în special;
- ✓ de a dezvolta un climat plăcut, stimulativ în sala de grupă;
- ✓ capacitate de empatie ;
- ✓ comportament asertiv.
- ✓ de autocontrol comportamental ;
- ✓ de a interacționa cu ușurință cu prescolarii, cu adulții din grădiniță și cu alți posibili parteneri profesionali;

3. Competențe de comunicare

- ✓ de a asculta activ;
- ✓ de a formula întrebări relevante ;
- ✓ de a reformula anumite enunțuri pentru a le face inteligibile pentru prescolari;
- ✓ de a susține discuții libere cu prescolarii, părinții și orice alt interlocutor, adaptând limbajul în raport cu interlocutorul ;

- ✓ de a selecta secvențe informative și acționale prin raportare la specificul vârstei;
- ✓ de a crea oportunități de feed back prescolarilor;
- ✓ capacitate de control și autocontrol al comunicării nonverbale și paraverbale;
- ✓ de a pune în acord poziții aparent contradictorii;
- ✓ capacitatea de a redacta texte și de a le susține în manieră orală, diferențiind specificitatea limbajului scris și a celui oral ;

II. COMPETENȚE SPECIFICE

4. Competențe de organizare a grupei de prescolari

- ✓ de amenajare a salii de grupă pentru a o transforma într-un mediu plăcut de învățare;
- ✓ de a gestiona spațiul, timpul, resursele de care dispune pentru a le pune în slujba scopurilor educaționale vizate;
- ✓ de a corela diferite tipuri de activități și de a le orienta în direcția realizarea scopurilor educative vizate;
- ✓ de a pune diferite tipuri de activități în slujba rezolvării nevoilor reale ale prescolarilor;
- ✓ de a gestiona **eficient** spațiul, timpul, resursele de care dispune pentru a le pune în slujba scopurilor educaționale vizate;
- ✓ de a corela cu **eficiența maximă** diferite tipuri de activități și de a le orienta în direcția realizarea scopurilor educative vizate;
- ✓ de a realiza situații de învățare creative și care să vizeze creativitatea prescolarilor

5. Competențe de planificare

- ✓ de a identifica nevoile elevilor;
- ✓ “perceperea” / decodificarea corectă a curriculum-ului oficial
- ✓ de a identifica nevoile prescolarilor și de a le lua în calcul în proiectarea didactică;
- ✓ de proiectare a finalităților pe baza nevoilor descoperite;
- ✓ de corelare a metodologiei de predare și evaluare, a mijloacelor didactice cu obiectivele propuse;
- ✓ de autoreglare permanentă a demersurilor proiective;
- ✓ de a asigura continuitatea și coerența proiectării la diferite niveluri;
- ✓ de proiectare didactică în manieră disciplinară și interdisciplinară, cu respectarea principiilor transdisciplinarității;
- ✓ de a realiza activități de coordonare metodologică în domeniul planificării didactice pentru debutanți

6. Competențe psihopedagogice și didactico-metodologice

- ✓ de a asigura transpunerea eficientă a proiectării didactice în practică ;
- ✓ de a asigura articularea predării cu evaluarea din perspectiva învățării ca sursă de formare a elementelor de competență la prescolari ;
- ✓ de a familiariza prescolarul cu ideea de implicare responsabilă în sarcină;
- ✓ de a manageria timpul în funcție de ritmul de activitate a prescolarilor ;
- ✓ de a asigura un curriculum personalizat pentru prescolari cu nevoi speciale;

- ✓ de a corela stilul didactic cu specificul concret de învățare la prescolari, în construcția și implementarea situațiilor de învățare, prin raportare la diferite modele de învățare ;

7. Competențe metacognitive

- ✓ deprinderea de a reflecta asupra propriului demers proiectiv și/sau implementat ;
- ✓ capacitatea de a analiza critic propriul demers ;
- ✓ capacitatea de a învăța din erori, optimizând propria activitate ;

8. Competențe privind integrarea europeană

- ✓ detinerea unui set de cunoștințe funcționale legate de :
 - ❖ dimensiunea europeană a procesului de învățare și predare ;
 - ❖ țările participante la programele de mobilități ;
 - ❖ programele europene în domeniul educației;
 - ❖ organizarea sistemelor școlare din alte țări europene;
 - ❖ specificitatea domeniului educației preșcolare în Europa și lume (subsistem, conținuturi, metodologie etc.)
 - ❖ specificitatea educației interculturale ;
- ✓ capacitatea de a :
 - ❖ selecta și utiliza instrumente de reglementare și eficientizare oferite de Comisia Europeană cu referire la domeniul preșcolar ;
 - ❖ de a utiliza instrumente informative pentru a participa la programele europene ;
 - ❖ de a gestiona experiențele mobilităților;
 - ❖ capacitatea de a implementa eficient instrumente ale educației interculturale ;
 - ❖ capacitatea de a realiza legătura dintre contextul european și cel local în activitatea profesională ;

DETALIEREA TEMELOR PENTRU GRADUL AL II LEA

I. Obiectivele educaționale în învățământul preșcolar

- Scopul activităților instructiv-educative din învățământul preșcolar;
- Funcții specifice ale obiectivelor educaționale din învățământul preșcolar;
- Clasificarea obiectivelor educaționale: obiective cadru și obiective de referință specifice domeniilor de conținut, obiective operaționale pentru domeniile de conținut;

- Obiective ale jocurilor și activităților alese; specificul lor.

II. Conținuturi specifice activității în grădiniță

- Domenii de conținut:
 - 1) Domeniul *Limbă și comunicare*;
 - 2) Domeniul *Științe*;
 - 3) Domeniul *Om și societate*;
 - 4) Domeniul *Psihomotric*;
 - 5) Domeniul *Estetic și creativ*.
- Obiective specifice ale domeniilor de conținut;
- Operaționalizarea obiectivelor;
- Aplicații pentru domeniile de conținut/ ale dezvoltării, pentru activități de învățare pe discipline sau integrate;
- Corelația domeniilor dezvoltării copilului cu domeniile de conținut;
- Forme și moduri de organizare a activităților; activități de învățare pe discipline sau integrate și activități liber alese.
- Strategii didactice specifice domeniilor de conținut. Matricea obiective -conținuturi - strategii didactice, metode, procedee, mijloace de învățământ -evaluare; Diferențierea / personalizarea activităților cu preșcolarii;
- Repere de evaluare a progreselor înregistrate în dezvoltarea psihofizică a copiilor.

III. Forme specifice și moduri de realizare a activității cu preșcolarii

- Activitatea – formă specifică de realizare a obiectivelor educaționale în grădinița de copii;
- Activitățile de învățare dirijată (caracteristici, exigențe);
- Jocuri și activități la alegere: caracteristici, evoluția raportului între îndrumare și manifestarea liberă a copilului.

IV. Modalități de organizare a grupei pentru activitățile de învățare

- Exigențe psihopedagogice și ergonomice privind organizarea grupei de copii;
- Organizarea grupei de copii în cadrul activităților zilnice (cu toată grupa, cu grupuri mici, în perechi, individual)
- Modele de aranjare spațială a grupei de copii (cerc, semicerc, clasă etc.)
- Organizarea grupei combinate.

V. Construirea mediului educațional în grădiniță

- Relația dintre copil, grup, mediul ambiental (de învățare, de joc, de odihnă);
- Teorii și practici referitoare la spațiul educațional;
- Caracteristici ale mediului educațional din grădiniță;
- Ambianța psiho-relațională în grădiniță.

VI. Jocul în grădiniță

- Principalele tipuri de jocuri desfășurate în grădiniță (joc de rol, joc didactic, joc de construcție, joc de mișcare, joc muzical);
- Materiale utilizate în jocurile desfășurate în grădiniță (jucăria, materiale din natură, materiale confecționate de educatoare etc.);
- Aspecte specifice ale desfășurării jocurilor în grădiniță; Aplicații la activitățile de învățare pe domenii de conținut, la activitățile alese, la activitățile de dezvoltare personală).

VII. Particularități ale proiectării, organizării, desfășurării și evaluării activității educaționale din grădiniță

- Obiectivele învățării în activitățile instructiv-educative desfășurate cu preșcolarii;
- Prezentarea conținuturilor pe domenii de dezvoltare;
- Strategii, metode, tehnici, mijloace și forme ale instruirii pe tipuri de activități;
- Proiectarea activității: modele alternative (anuale, semestriale, săptămânale, zilnice) pe domenii sau integrate. Aplicații;
- Evaluarea achizițiilor de învățare la preșcolari (bune practici, indicatori de progres).

VIII. Pregătirea copilului pentru integrarea optimă în activitățile de tip școlar

- Conceptul de maturitate școlară (aptitudine de școlaritate); criterii de definire și viziunea integratoare a definirii acestuia (pregătirea copilului, pregătirea școlii, pregătirea familiei);
- Copilul-domenii de maturizare, sănătate și dezvoltare fizică; dezvoltare socio-emoțională; motivația pentru învățare; dezvoltarea limbajului și capacitatea de comunicare; dezvoltarea cognitivă și cunoștințele generale; deprinderi motrice utile învățării);
- Variabilitatea standardului de maturitate pentru școală - ritm individual de dezvoltare, diferențe de educație, mediu socio-cultural, eventuale dizabilități ș.a.m.d.;
- Școala - cunoașterea trebuințelor copiilor și oferirea condițiilor de îndeplinire a acestor trebuințe;
- Familia; rolul familiei în dezvoltarea socio-emoțională a copilului.

IX. Valorificarea valențelor formative ale alternativelor educaționale utilizate în învățământul preșcolar

- Prezentarea principalelor alternative educaționale: Waldorf, Montessori, Freinet, Planul Jena, abordarea integrată a limbajului și învățarea prin cooperare;
- Tehnici de lucru utilizate în cadrul alternativelor educaționale; posibilitățile de transfer în învățământul tradițional.

X. Modalități de implicare a comunității pentru sprijinirea actului educațional

- Relația grădiniță-familie-comunitate;
- Parteneriatul – fundament comun de acțiune; unitate de concepție și de acțiune în beneficiul copiilor;
- Parteneriate viabile și activități comune de învățare, activități de îmbunătățire a mediului educațional, proiecte de curriculum colaborativ, participare la luarea deciziilor etc.;
- Strategii de cooperare și colaborare;
- Practici și programe pe care grădinița le poate folosi pentru implicarea comunității în actul educațional (ex.: pentru dezvoltarea abilităților parentale, pentru îmbunătățirea comunicării, pentru voluntariat, pentru conducere și susținere etc.) .

XI. Abordări specifice ale copiilor cu CES

- Definirea conceptului de copil cu cerințe speciale (copii supradotați și copii dezavantajați);
- Copilul supradotat: identificare, caracteristici, problemele care pot apărea în sala de clasă, acțiunea educațională diferențiată/individualizată;
- Copilul cu tulburări de învățare: definirea conceptului, criterii de identificare, caracteristici, tipuri de tulburări, acțiunea educațională diferențiată;
- Copilul hiperactiv: identificare, caracteristici, abordarea educațională a copilului preșcolar hiperactiv;
- Copilul cu deficiențe senzoriale: surditate, cecitate, motorii, intelectuale; caracteristici generale ale fiecărui tip de deficiență;
 - Școala incluzivă - educarea copilului cu deficiențe sau provenit din medii defavorizate, în condițiile integrării în grădinița de masă.

XII. Stimularea potențialului creativ al preșcolarilor în cadrul activității din grădiniță

- Factori de personalitate care condiționează creativitatea: cognitivi și de procesare intelectuală, aptitudini speciale, factori nonintelectuali și nonaptitudinali;
- Factori de personalitate care inhibă sau blochează creativitatea copiilor;
- Conceptul de potențial creativ;
- Specificul creativității la vârsta preșcolară: comportament, precocitate, capacități excepționale;
- Stimularea creativității preșcolarilor; obiective, criterii, metode, instrumente de evaluare.

BIBLIOGRAFIE

- Alexander, J. (2002), *Spirit of the Nursery*, New York: Watson-Guption Publications
- Amabile, T.M. (1997), *Creativitatea ca mod de viață*, București: Știință și Tehnică,
- Binet, A. 1975, *Ideile moderne despre copii*, București: E.D.P.
- Comenius, J., A. (1970), *Didactica Magna*, București: E.D.P.
- Crețu, C., (1996), *Excelența, o provocare pentru educație. Orientări actuale în psihopedagogia elevilor cu aptitudini intelectuale înalte*, Iași: Editura Cronica
- Crețu, C., (2002), *Creativitatea, componentă a excelenței aptitudinale*, Psihopedagogie, Iași: Ed. Universității "A.I. Cuza"
- Dumitrana, M. (2008), *Învățarea bazată pe cooperare*, București: V&I Integral
- Dumitrana, M. (2001), *Educarea limbajului în învățământul preșcolar. Comunicarea scrisă*, București: Compania
- Dumitrana, M. (1999), *Educarea limbajului în învățământul preșcolar. Comunicarea orală*, București: Compania
- Dumitrana, M. (2008), *Evaluarea limbajului. Probe de screening educațional*, București: V&I Integral
- Dumitrana, M. (2002), *Activitățile matematice în grădiniță*, București: Compania
- Dumitrana, M. (2005), *Jocuri și jucării pentru preșcolari. Ghid metodic*, București: Compania
- Dumitrana, M. (1998), *Copilul instituționalizat*, București: E.D.P.
- Dumitrana, M. (2008), *Copilul neuzitor și limbajul verbal*, Craiova: Reprograph
- Dumitrana, M. (2000), *Copilul, familia și grădinița*, București: Compania
- Dumitrana, M. (2000), *Dezvoltarea psihică umană*, București: V&I Integral
- Erikson, E.H. (1980), *Identity and the Life Cycle*, London: W.W. Norton & Co.
- Erikson, E.H. (1993), *Childhood and Society*, London: W.W. Norton & Co.
- Ezechil, E., Paisi, M. (2006), *Laborator preșcolar: ghid metodologic*, București: V&I Integral
- Ferrière, A. (1973), *Școala activă*, București: EDP
- Gardner, H. (2006), *Inteligențe multiple (noi orizonturi)*, București: Editura Sigma
- Gessel, A. (1940), *The First Five Years of Life*, New York, Harper & Brothers Publishers
- Gessel, A. (1946), *The Child from Five to Ten*, New York, Harper & Brothers Publishers

Inhelder,B.,Sinclair,H., Bovet, M. (1977), *Învățarea și structurile cunoașterii*, București:E.D.P.

Jigău, M. (1994)– *Copiii supradotați* - Editura Societatea Știință și Tehnică

Johnson, D.W., Johnson, R.T. (1989), *Cooperation and Competition: Theory and Research*, Edina, MN:Interaction Book Company

Johnson, D.W.,Johnson, F. (1991), *Joining Together: Group Theory and Group Skills*, Englewood Cliffs, NJ:Prentice Hall

Kohlberg, L. (1968), Moral development, în *International Encyclopedia of the Social Sciences*, Crowell, Colher and MacMillan, Inc.

Neculau, A. (1996), *Psihologie socială. Aspecte contemporane*, Iași: Polirom

Oprea, C.L. (2007), *Strategii didactice interactive*, București:E.D.P.

Piaget, J. (1972), *Psihologie și pedagogie*, București: E.D.P.

Piaget, J., Inhelder,B. (2005), *Psihologia copilului*, Chișinău: Cartier

Piaget, J., Inhelder,B. (1974), *The Child's Construction of Quantities*, London, Routledge&Kegan Paul

Piaget, J. (1980), *Judecata morală la copil*, București:E.D.P.

Piaget, J. (1989),*La formation du symbole chez l'enfant*, Paris:Delachaux&Niestlé

Piaget, J. (2005), *Reprezentarea lumii la copil*, București:Cartier

Rădulescu,M. Șt. (1999), *Pedagogia Freinet. Un demers inovator*, Iași: Polirom

Roco,M. (2001), *Creativitate și inteligență emoțională*, Iași:Polirom

Rodari, G. (1980),*Gramatica fanteziei.Introducere în arta de a inventa povești*, București:E.D.P.

Schulman- Kolumbus, E. (1998), *Didactica preșcolară*, București:, V&I Integral

Vîgotski, L.S. (1971/1972), *Opere psihologice alese*, București:E.D.P., vol I-II

* * * *DSM IV-TR2000 (Manual de Diagnostic și Statistică a Tulburărilor Mintale)* -ediția a patra revizuită; Asociația Psihiatrilor Liberi din România, București 2003.

* * * *DSM IV-TR2000 (Manual de Diagnostic și Statistică a Tulburărilor Mintale)* -ediția a patra revizuită; Asociația Psihiatrilor Liberi din România, București 2003.

<http://www.fpg.unc.edu/~SchoolReadiness/definition>

<http://www.curtin.edu.au/curtin/dept/smec/iae>

<http://www.ibe.unesco.org/publications>

Anexa 3

la Ordinul Ministrului Educației Cercetării și Tineretului nr. 5952 din 14.11.2008

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

PROGRAMA
PENTRU

GRADUL DIDACTIC II

LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ ȘI METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI
LITERATURII MAGHIARE

EDUCATOARE

(absolvenți ai școlilor normale și ai colegiilor universitare pedagogice de institutori)

2008
București

A II. FOKOZATI VIZSGA TEMATIKÁJA

– Óvónők –

A didaktikai fokozatok elnyeréséhez az óvónőknek ismerniük kell:

- Az 1995/84-es Tanügyi Törvényt és a romániai oktatáspolitikai irányelveit
- Az oktatáspolitikát gyakorlatba ültető dokumentumokat (tantervek)
- Az oktatási reform irányelveit
- Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságait
- Az óvodai nevelés korszerű módszereit

I. A VIZSGAPROGRAMOK ALAPELVEI:

- A tantárgypedagógia tartalmának összehangolása a pedagógia, pszichológia, didaktika újabb eredményeivel;
- Az irodalmi, nyelvi és tantárgypedagógiai ismeretek összehangolása az óvodai tanterv követelményeivel és tartalmaival;
- A tartalmak gyakorlati jellegének és alkalmazhatóságának a biztosítása
- Az interdiszciplinaritás, a tantárgyak, területek (nyelv és irodalom) integrációja és az alkalmazhatóság elvének az érvényesítése;
- Az óvodai gyakorlat alkotó jellegű megújításának bizonyítása, a rugalmas gondolkodás, döntésképeség, kreativitás és együttműködés elvének érvényesítése;

II. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK:

- A nyelvi, irodalmi ismeretek alkalmazása változatos feladathelyzetekben
- Helyes, a változó kommunikációs helyzetekhez igazodó anyanyelvhasználat
- Az óvodáskorú gyermek szövegértését segítő közlés, illetve a tudatos szövegolvasás képességének bizonyítása
- Az óvodai nevelés újabb fejlődési irányainak ismerete és alkalmazása

III. VIZSGATANTÁRGYAK

- Román nyelv és gyermekirodalom – írásbeli
- Magyar nyelv, irodalom, gyermekirodalom és az anyanyelvi nevelés tantárgypedagógiája – írásbeli
- Óvodai tevékenységek módszertana – írásbeli
- Pedagógia és pszichológia – szóbeli
- Gyakorlati próba – szakellenőrzés

MAGYAR NYELV, IRODALOM, GYERMEKIRODALOM ÉS AZ ANYANYELVI NEVELÉS TANTÁRGYPEDAGÓGIÁJA – ÍRÁSBELI

Részletes követelmények:

1. Kommunikációs helyzetekhez igazodó tudatos és helyes nyelvhasználat
2. A magyar irodalom, gyermekirodalom ismerete, tudatos szövegolvasó képesség és esztétikai magatartás bizonyítása
3. Anyanyelvi és stilisztikai ismeretek alkalmazása
4. Az irodalmi szöveghez és a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó tanulási helyzetek választása
5. Az óvodai tanterv követelményeit gyakorlatba ültető módszerek, eljárások és eszközök ismerete
6. Annak bizonyítása, hogy újszerű és változatos megoldásokat javasol a nevelés gyakorlatában felmerülő kérdések megoldására
7. Hatékony és alkalmazható tevékenységi tervezetek megvalósítása

Feladattípusok

- 1.1. az irodalmi nyelv normáit betartó értekező szöveg alkotása
- 1.2. helyesírási ismeretek alkalmazása
- 2.1. irodalomelméleti ismeretek alkalmazása
- 2.2. adott szöveg értelmezése (műfaji besorolás, irodalmi formák és kódok megragadása a szövegszerveződésben, esztétikai minőségek felfedezése)
- 2.3. az életkori sajátosságokhoz igazodó szövegfeldolgozási technikák ismerete
- 3.1. hangtani ismeretek és ezek alkalmazása
- 3.2. jelentéstani ismeretek és ezek alkalmazása (elsődleges jelentés, átvitt jelentés, rokon értelműség, ellentétes jelentésű szavak, azonos alakú szavak, alakváltozatok)
- 3.3. szókészlet-tani ismeretek és ezek alkalmazása (szókészlet, szókincs, a szókészlet változása, a szókészlet rétegei)
- 3.4. szófaj-tani, mondattani, szövegtani ismeretek és ezek alkalmazása
- 3.5. stilisztikai ismeretek és ezek alkalmazása
- 4.1. kreativitást és eredetiséget fejlesztő tanulási helyzetek választása az irodalmi foglalkozásokon
- 4.2. az óvodáskorú gyermek kreativitását fejlesztő módszerek alkalmazása
- 5.1. az Óvodai Tanterv követelményeinek megfelelő módszerek és eljárások választása
- 5.2. a módszerek és eljárások választásának indoklása, magyarázata
- 6.1. az adott műveltségi terület nevelési-tanulási-értékelési helyzetéhez igazodó didaktikai megoldás választása
- 6.2. a tantárgypedagógiai ismeretek változatos helyzetekben való alkalmazása
- 6.3. funkcionális tanulási helyzetek választása
- 7.1. a Tanterv követelményeinek a tanulási helyzetekhez igazodó lebontása
- 7.2. tevékenységi típusoknak és életkori sajátosságoknak megfelelő tanulási helyzetek, tevékenységek, módszerek és eljárások választása

TARTALMAK:

1.1. Magyar irodalom és gyermekirodalom

I. Irodalomelméleti alapfogalmak:

Irodalmi és nem irodalmi kommunikáció

Prózai és verses beszéd-mód. Verstan-i alapfogalmak. Szóképek és retorikai alakzatok A lírai műnem főbb műfajai.

Az epikai műnem főbb műfajai. Narráció-s eljárások

II. Lírai műfajok:

A dal. A dal műfaja Petőfi Sándor, Ady Endre, József Attila, Kányádi Sándor költészetében.

Az epigramma. Janus Pannonius, Vörösmarty Mihály epigrammái.

Az elégia. Berzsenyi Dániel, Tóth Árpád, Dsida Jenő elégiai.

Az óda. Berzsenyi Dániel, Vörösmarty Mihály, József Attila ódái.

A himnusz. Kölcsey Ferenc: Himnusz..

Kötött versformák: a szonett. A szonett műfaja Juhász Gyula/Tóth Árpád/Babits Mihály/József Attila költészetében.

Követelmény: szerzőnként legalább két mű alapos ismerete.

III. Epikai műfajok:

A novella. Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Tamási Áron novellái. A novella műfaja a posztmodern irodalomban: Esterházy Péter /Vári Attila/visky András novellái.

Regényváltozatok:

- A 19. századi regény. Jókai Mór, Mikszáth Kálmán regényei.

- A 20. századi regény. Móricz Zsigmond/Kosztolányi Dezső, Tamási Áron, Bodor Ádám /Szilágyi István regényei.

Követelmény: szerzőnként legalább egy mű alapos ismerete.

IV. Gyermekirodalom

A népi gyermeklír: mondókák, mondókatípusok, játékversek, kiszámolók.

A népi gyermekjáték.

A népmese és a népmonda. Népköltészeti gyűjtések: Arany László, Illyés Gyula gyűjteményei.

A műköltészeti mese. Benedek Elek meséi.

A meseregény. Carlo Collodi/ A. A. Milne, Fodor Sándor, Lázár Ervin meseregényei.

Gyulai Pál/Pósa Lajos, Weöres Sándor, Nemes Nagy Ágnes, Kányádi Sándor, Kovács András Ferenc
gyermekversei

1.2. Magyar nyelv

I. Általános ismeretek a nyelvről:

A nyelv mibenléte. Nyelv és gondolkodás kapcsolata. Nyelv és beszéd.

A kommunikáció folyamata. A nyelvi kommunikáció.

A nyelv mint jelrendszer – jelfajták, a nyelvi jelek sajátosságai

A nyelvi stílus. Stílusrétegek

A gyermeknyelv jellemzői. Hangtani, szótani-alaktani, valamint mondat- és szövegalkotásbeli sajátosságok

II Hangtani ismeretek:

A beszédhangok. Magánhangzók és mássalhangzók jellemzői. A beszédhangok egymásra hatásának törvényszerűségei

Az artikulációs bázis. Gyakoribb beszéd- és kiejtési hibák.

A szótag és szótagolás

III. A helyesírás alapelvei

IV. Szókészlet-tani ismeretek:

A szókészlet. Alap- és kiegészítő szókészlet.

Állandósult kifejezések (frazémák) fajtái

A szókészlet változása (szavak elavulása, új szavak alkotása: szóképzés, szóösszetétel, más szóalkotási módok)

A szókészlet rétegei. Nyelvjárási, csoport- és rétegnyelvi szavak, ezek jellemzői

A dajka- és gyermeknyelvi beszéd szókészlet-tani jellemzői

V. Jelentéstani ismeretek:

A szójelentés mint viszonyfogalom

Hangalak és jelentés viszonya (egyjelentésű, többjelentésű, azonos alakú, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak, a jelentésmező, alakváltozatok)

A jelentésváltozás lehetőségei – a metafora és a metonímia.

VI. Szófaj-tani ismeretek:

A szófajok (ige, főnév, melléknév, névmások, igenév, határozószó, névelő, névutó, igekötő, segédige, tagadószó, módosítószó, indulatszó)

A szófajok helyesírása

A szófajok stilisztikai értéke

VII Mondattani és szövegtani ismeretek:

Mondat. Mondatrész. Szószerkezetek.

A mondatok osztályozásának szempontjai. Mondatfajták. Viszonyok a mondatban.

A szövegszerűséget biztosító eszközök, tényezők (nyelvtani és jelentéstani kapcsolóelemek).

Szövegtípusok (leíró, elbeszélő, érvelő). Szövegműfajok.

1.3. Az anyanyelvi nevelés tantárgypedagógiája

I. Az anyanyelvi tantárgypedagógia fogalma. Az óvodai anyanyelvi nevelés alapelvei, céljai, feladatai

II. Az anyanyelvi nevelés Óvodai Tantervében megfogalmazott fejlesztési követelményei, részletes követelményei és viselkedéspéldái

III. A kommunikációs képességek fejlesztése:

Az óvodáskorú gyermek beszédének jellemzői

Beszédfejlesztés a szókinccs, a mondat és a szöveg szintjén.

Beszédművelés (beszédlégzés, helyes hangejtés, artikuláció, hangsúly, beszéddallam, metakommunikációs eszközök)

A kommunikációs képességeket fejlesztő anyanyelvi játékok

IV. Az óvodai irodalmi nevelés:

A gyermek és irodalom kapcsolata. Az életkori sajátosságoknak megfelelő irodalmi alkotások kiválasztása.

Mesehallgatás körülményeinek megteremtése, módszerei, eljárásai, eszközei

Vershallgatás körülményeinek megteremtése, módszerei, eljárásai, eszközei

V. Tervezés, szervezés, értékelés az anyanyelvi tevékenységein

Kalendárisztikus tervek, tematikus tervek, tevékenységi tervezetek

Kötött és szabad foglalkozások, játékok

Az értékelés formái, szerepe és funkciója

VI. Követelmény–módszer–szemléltető eszköz kapcsolata az anyanyelvi tevékenységeken
 Az anyanyelvi nevelés hagyományos módszerei
 Az alternatív pedagógiák (pl. step by step, Waldorf, drámapedagógia, projektoktatás) módszereinek összekapcsolása a hagyományos módszerekkel
 A szemléltető eszköz szerepe, kiválasztásának szempontjai,
 VII. Az előkészítő csoport anyanyelvi fejlesztési követelményei és feladatai
 Az olvasás- és írástanítás előkészítése
 Hangleválasztás, hangösszevonás képességének fejlesztése
 Grafikus jelek, betűelemek formálása képességének fejlesztése
 VIII. Az interdiszciplinaritás és integrált nevelés elve az óvodai anyanyelvi nevelésben.
 Komplex óvodai tevékenységek tervezése és szervezése

AJÁNLOTT KÖNYVÉSZET

1. *** Az Óvodai Tanterv magyar változata, O.M. 5242/02.10.2006
2. A. Jászó Anna (szerk.): A magyar nyelv könyve. Budapest, 1991.
3. Bálint Péter (szerk.): Közelítések a meséhez. Didakt, Debrecen, 2003.
4. Benedek Marcell: Irodalmi hármaskönyv. Kriterion Könyvkiadó 1982..
5. Cs. Gyimesi Éva: Teremtett világ. Kriterion Könyvkiadó, 1983.
6. Dankó Ervinné: Nyelvi kommunikációs nevelés az óvodában. Óvodapedagógusok, tanítók és szülők könyve a három-hétévesek fejlesztéséhez, Okker Kiadó, 2000.
7. Dumitrana, Magdalena - "Educarea limbajului în învățământul prescolar" vol.I Comunicarea orală, Editura Compania, București, 1999.
8. Faragó József – Fábián Imre (szerk.): Bihari gyermekmondókák. Kriterion Könyvkiadó, Buk., 1982.
9. Fogarassy Miklós (szerk.): Ki kicsoda a mai magyar gyermekirodalomban? OSZKKMK.
10. Hegedűs Imre János: Benedek Elek. Monográfia. Pallas–Akadémia, Csíkszereda, 2006.
11. Komáromi Gabriella (szerk.): Gyermekirodalom. Helikon Kiadó, Bp., 1999.
12. Petrolay Margit: Könyv a meséről. Trezor Kiadó, Bp., 1996.
13. Péntek János: Teremt2 nyelv. Kriterion könyvkiadó, 1988.
14. Szabó Zsolt: Kommunikációs készség és nevelés. Benedek Elek a gyermek- és ifjúsági irodalomért. Korunk, 2002. 10. sz.
15. Szerdahelyi István: Irodalomelméleti enciklopédia. Budapest, 1995.
16. Szilágyi N. Sándor: Magyar nyelvtan. Tankönyv a pedagógiai líceumok IX-X. osztálya és a filológia-történelem szakprofilú líceumok XI. osztálya számára, EDP, Bukarest, 1980.
17. Vita Zsigmond – Józsa Miklós – Király László – Jarosievits Erzsébet: Gyermek- és ifjúsági irodalom. Tankönyv az óvónő- és tanítóképző pedagógiai líceumok számára, EDP, Buk., 1983.
18. Zilahy Józsefné: Mese – vers az óvodában, I – II. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 1995.
19. A Korunk folyóirat gyermekirodalmi száma, 2002. 10. sz.
20. A Székelyföld folyóirat gyermekirodalmi száma, 2004. 11. sz.

AZ ÓVODAI TEVÉKENYSÉGEK MÓDSZERTANA – ÍRÁSBELI

Követelmények:

1. az Óvodai Tanterv követelményeit gyakorlatba ültető módszerek, eljárások és eszközök ismerete
2. annak bizonyítása, hogy újszerű és változatos megoldásokat választ a nevelés gyakorlatában felmerülő kérdések megoldására
3. hatékony és alkalmazható tevékenységi tervezetek megvalósítása

Feladattípusok:

- 1.1. a Tanterv követelményeinek megfelelő módszerek és eljárások választása
- 1.2. a módszerek és eljárások választásának indoklása, magyarázata
- 2.1. az adott műveltségi terület nevelési-tanulási-értékelési helyzetéhez igazodó didaktikai megoldás választása
- 2.2. a tantárgypedagógiai ismeretek változatos helyzetekben való alkalmazása
- 2.3. funkcionális tanulási helyzetek választása
- 3.1. a Tanterv követelményeinek a tanulási helyzetekhez igazodó lebontása
- 3.2. a tevékenységi típusoknak és életkori sajátosságoknak megfelelő tanulási helyzetek, tevékenységek, módszerek és eljárások választása

TARTALMAK:

1. A különböző tevékenységtípusok Óvodai Tantervben megfogalmazott fejlesztési követelményei, részletes követelményei és viselkedéspéldái.
2. A különböző tevékenységtípusok tartalmi (műveltségi anyaga), sajátos módszerei és eszközei a különböző óvodai csoportokban (kis-, közép-, nagy- és előkészítő csoportban)
3. A különböző tevékenységtípusok sajátos megvalósítási módozatai egész csoporttal, kiscsoportokban és egyéni foglalkozásokon
4. Az óvodáskorú gyermek önállóságának és kreativitásának fejlesztése játékokkal, szabad és választott tevékenységeken
5. A műveltségi területek (anyanyelv, román, tudományok, művészetek stb.) különböző tevékenységeinek tervezése, szervezése és megvalósítása
6. Az értékelés formái, szerepe és funkciója az óvodai tevékenységeken. A követelmények és az eredmények összevetése, értékelése. Az óvodáskorú gyermek rendszeres megfigyelése, értékelése. Megfigyelési napló készítése a gyermek fejlődéséről.
7. A játék mint módszer és az óvodai nevelés követelményeinek alapvető megvalósítási formája. Játékfajták és azok alkalmazása.
8. Az előkészítő csoport fejlesztési követelményei és feladatai. Sajátos tevékenységek tervezése, szervezése és megvalósítása az óvodáskorú gyermek iskolaérettségének elérése céljából.
9. Követelmény – módszer – szemléltető eszköz összefüggése. A szemléltető eszközök szerepe, megválasztásának kritériumai a különböző foglalkozásokon.
10. A korszerű nevelési környezet megteremtése és szerepe az óvodai nevelésben
11. A projekt módszer és alkalmazása az óvodai nevelésben
12. Az alternatív pedagógiák szemléletének, módszereinek alkalmazása, összekapcsolása a hagyományos módszerekkel
13. Az interdiszciplinaritás és integrált nevelés elve az óvodai nevelésben. Komplex óvodai tevékenységek tervezése és szervezése.
14. A közösség bevonásának módozatai az óvodai nevelés támogatásába. A szülők szerepe és nevelése.

AJÁNLOTT KÖNYVÉSZET

1. *** Az Óvodai Tanterv magyar változata, O.M. 5242/02.10.2006
2. *** Programa activitatilor instructiv-educative în gradinita de copii, Editura V&I Integral,
3. *** Documentar metodic, Editura V&I Integral, Bucuresti, 2001.
4. *** Metoda proiectelor la vârstele timpurii, Editura V&I Integral, Bucuresti, 2002
5. Barta, Andrei si Dragomir, Petrica - "Deprinderi motrice la prescolari", Editura V&I Integral, Bucuresti, 1995..
6. Bettelheim, Bruno: A mese bővölete és a bontakozó gyermeki lélek (Ford. Kúnos László), Korvina, Budapest, 1985.

7. Breben, Silvia si Matei, Elena - "Cunoasterea mediului - ghid pentru învățământul prescolar", Editura Radical, Craiova, 2001.
8. Dumitrana, Magdalena - "Educarea limbajului în învățământul prescolar" vol.I Comunicarea orală, Editura Compania, Bucuresti, 1999.
9. Gazda Klára: Gyermekvilág Esztelneken. Néprajzi monográfia. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1980.
10. Kolumbus, E.S. - "It is tomorrow yet?" - tradusa în limba română cu titlul "Didactica prescolara" de Magdalena Dumitrana, Editura V&I Integral, Bucuresti, 1998.
11. Landsheere, G., Landsheere, V. - "Definirea obiectivelor educationale" (trad.), E.D.P., Bucuresti, 1979.
13. Zilahi Józsefné: Mese – vers az óvodában I – II. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 1995.
14. Szabó Zsolt: Kommunikációs készség és nevelés. Benedek Elek a gyermek- és ifjúsági

Nota

Autori:

- drd. Zs. Ambrus Ágnes – Extensie Universitara a Universitatii Babes-Bolyai - Târgu Secuiesc, Facultate de Psihologie si Stiinte ale Educatiei
- Ágoston Palkó Emese – Colegiul Național "M. Eminescu", Oradea

Coordonator:

- Nagy Enikő – Ministerul Educatiei Cercetării și Tineretului,, Directia Generală Învățământ în Limbile Minorităților și Relația cu Parlamentul

Anexa 3

la Ordinul Ministrului Educației Cercetării și Tineretului nr. 6020 din 24.11.2008

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

PROGRAMA
PENTRU

GRADUL DIDACTIC II

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII ȘI
METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR DE LIMBA ROMÂNĂ

EDUCATOARE
ÎN GRĂDINIȚELE DE COPII CU PREDARE ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

2008
București

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Competențe specifice:

- Utilizarea corectă a limbii române în receptarea și producerea mesajelor scrise
- Folosirea instrumentelor de abordare a diferitelor texte literare și nonliterare, accesibile copiilor de grădiniță
- Aplicarea conceptelor operaționale în activitatea de interpretare a textelor
- Argumentarea în scris a opiniilor personale
- Cunoașterea și aplicarea cunoștințelor de fonetică, lexic și gramatică în construcția propriului mesaj (oral și scris) și în educarea comunicării copiilor de vârstă preșcolară
- Asigurarea continuității și complementarității între diferitele activități din grădiniță, de educare a limbajului
- Asigurarea continuității între diferitele activități din grădiniță, în scopul educării limbajului copiilor preșcolari
- Adaptarea comunicării educatoarei la particularitățile individuale și de vârstă ale copiilor preșcolari
- Relevarea valorilor morale și estetice ale textului, în funcție de specificul de vârstă al copiilor preșcolari
- Actualizarea și aprofundarea cunoștințelor de literatură pentru copii, limba română și metodică
- Dezvoltarea competențelor referitoare la aplicarea curriculumului, a strategiilor didactice și a evaluării performanțelor de învățare
- Dezvoltarea competențelor pentru realizarea abordării eficiente a conținuturilor învățării
- Utilizarea tehnicilor de activitate intelectuală
- Consolidarea capacității de a aplica cunoștințele de didactică a specialității în activitatea practică
- Abordarea textului literar prin metode care să faciliteze înțelegerea lui de către copiii de vârstă preșcolară
- Conturarea unor modele de exprimare și a unor atitudini care înlesnesc comunicarea
- Cunoașterea modalităților de învățare și exersare a ascultării active de către preșcolari
- Avansarea în practica educațională a unor forme și metode noi
- Consolidarea capacității de a proiecta în mod corespunzător activitățile de educare a limbajului

Literatură română și universală pentru copii

- Conceptul de literatură pentru copii
- Specii literare accesibile copiilor din învățământul preșcolar. Valori formative ale textelor literare destinate copiilor de vârstă preșcolară
 - Cântecul de leagăn
 - Ghicitori
 - Folclorul copiilor
 - Basmul fantastic. Trăsături. Compoziție. Personaje (la alegere, un basm, popular sau cult). Frații Grimm – *Scufița Roșie*; Petre Ispirescu – *Prâslea cel voinic și merele de aur*; Ion Creangă – *Fata babei și fata moșneagului*; H. Cr. Andersen – *Degețica*.
 - Legenda etimologică și istorică – Mihail Sadoveanu – *Stigletele*, Eusebiu Camilar – *Stejarul din Borzești*
 - Povestiri cu animale: - Ion Creangă – *Pungața cu doi bani*, *Capra cu trei iezi*; Frații Grimm – *Vulpea și pisica*; Al. Mitru – *Tomiță Iepurașul*; Călin Gruia – *Ciuboșelele ogarului*
 - Poezii pentru copii (natura): Mihai Eminescu – *Somnoroase păsărele*; Elena Farago – *Cățelușul șchiop*, *Gândăcelul*, *Pedeapsa mâței*; George Coșbuc – *Povestea găștelor*; George Topîrceanu – *Balada unui greier mic*; Otilia Cazimir – *De pe-o „bună dimineață”*, *Gospodina*, *Un cămin de păsărele*; Tudor Arghezi – *O furnică*, *Zdreanță*
 - Copilăria în literatura pentru copii: Ion Creangă – *Amintiri din copilărie* (părțile I și II); K. D. Ușinski – *Copiii din crâng*; Mihail Sadoveanu – *Dumbrava minunată*
 - Familia: Frații Grimm – *Frățior și surioară*; B. St. Delavrancea – *Bunica*; Elena Dragoș – *Părinții mei*

Bibliografie

1. Căndroveanu, Hristu, *Literatura română pentru copii. Scriitori contemporani*, București, Editura Albatros, 1988.
2. Goia, Vistina, *Literatura pentru copii și tineret. Modele formative*, Napoca Star, Cluj-Napoca, 2000; *Literatura pentru copii și tineret – pentru institutori, învățători și educatoare* - Dacia Educațional, Cluj-Napoca, 2003.
3. Negrilă, Iulian, *Literatura pentru copii*, Editura Multimedia, Arad, 1996.

Concepte operaționale: acțiune, autor, basm popular/ cult, momentele subiectului, final, gen literar, imagine artistică, legendă populară/ cultă, moduri de expunere (narațiune, monolog, dialog, descriere), personaj literar, temă, titlu, versificație (strofă, vers, rimă)

Limba română

- Fondul principal de cuvinte – masa vocabularului
 - Relații semantice: polisemia, omonimia, antinomia
 - Câmpul lexical și câmpul semantic
 - Flexiunea numelui (declinare) și a verbului (conjugare)
 - Substantivul. Clasificare. Locuțiuni substantive
 - Articolul. Clasificare
 - Adjectivul. Gradele de intensitate (de comparație)
 - Pronumele și adjectivul pronominal. Clasificare
 - Numeralul. Clasificare
 - Verbul. Verbe predicative și nepredicative (copulative și auxiliare). Locuțiuni verbale
 - Adverbul. Clasificare. Locuțiuni adverbiale
 - Prepoziția. Locuțiuni prepoziționale. Regimul cazual al prepozițiilor
 - Conjunția. Clasificare. Locuțiuni conjuncționale
 - Interjecția
 - Cuvinte coordonate, cuvânt regent, cuvânt subordonat
 - Fraza, propoziție principală, propoziție principală independentă, propoziție regentă, propoziție secundară (subordonată), propoziții coordonate
 - Predicatul verbal și predicatul nominal. Acordul predicatului cu subiectul (acordul în persoană, acordul în număr, acordul în gen, acordul după înțeles, acordul prin atracție)
 - Subiectul.
 - Atributul. Termeni regenți
 - Complementul. Termeni regenți

Bibliografie

1. Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, *DOOM Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Univers Enciclopedic, București, 2005, p. XXVI-XXVIII, XXXVI-XLIV.
2. Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, *Gramatica limbii române*, Vol. II. *Enunțul*, Editura Academiei Române, București, 2005, p. 16-22, 24.
3. Avram, Mioara, *Gramatica pentru toți*, Editura Humanitas, București, 1997 (secvențele corespunzătoare subiectelor propuse)
4. *Sinteze de limba română*. Ediția a treia revăzută și din nou îmbogățită (Coordonator Theodor Hristea), Editura Didactică și Pedagogică, București, 1984 (secvențele corespunzătoare subiectelor propuse)

Metodica predării activităților de limba română

1. Clasificarea și structura activităților de joc didactic
2. Povestirile copiilor (repovestirile și povestirile create de copii). Metodica desfășurării lor
3. Memorizările. Structură
4. Structura activității de lectură după imagini.
5. Convorbirea. Tematică. Structură
6. Joc de creație, joc de rol, dramatizare, teatru de păpuși- contribuția lor în activizarea vocabularului copiilor și în dezvoltarea vorbirii dialogată.
7. Contribuția educatoarei la dezvoltarea comunicării copiilor preșcolari (din punctul de vedere al lexicului, al structurii gramaticale)
8. Contribuția educatoarei la dezvoltarea expresivității vorbirii copiilor preșcolari
9. Valorificarea educativă a activităților de povestire
10. Modalități de inovare a jocurilor didactice de către educatoare
11. Dezvoltarea creativității copiilor de vârstă preșcolară prin activitățile de povestire și povestire creată de copii
12. Modalități de accesibilizare și eficientizare a lecturilor după imagini
13. Orientarea activității de convorbire spre înțelegerea de către copii a mediului înconjurător
14. Specificul pregătirii activităților de povestire

Bibliografie

1. Magdalena Dumitrana, *Educarea limbajului în învățământul preșcolar*, Vol. I și II, Editura Compania, București, 1999, 2001.
2. Florica Mitu, *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000.

**Pedagógia és pszichológia tematika a II. fokozati vizsgához
óvónők részére**

1. A nevelés és oktatási aktuális problémakérdései a jelen társadalmában. Innováció és reform a román oktatási rendszerben – óvodában. (A pedagógiai alapjai)

- A jelen társadalmának kihívásai és nevelése. A nevelés-önnevelés-permanens nevelés dinamikus kapcsolata.
- Alternativitás a romániai óvodai oktatásban: Waldorf, Step by step, Montessori, Jéna plan
- Az óvodai oktatás európai dimenziói.

Pszichológiai alapok

2. A nevelhetőség kérdésköre. A személyiség fejlődésének meghatározó tényezői és nevelési környezetei. (A pedagógia alapjai)

- a. A nevelhetőség fogalma.
- b. Öröklődés: az óvodás gyermek egyéni fejlődésének természetes feltétele.
- c. Környezet: az egyéni fejlődés társas kerete.
- d. Nevelés: az egyéni fejlődés meghatározó tényezője.
- e. A nevelési és környezeti hatások jellegzetességei óvodáskorban.
- f. A nevelhetőség elméletei: öröklődés elmélet, a környezeti elmélet, a kettős meghatározottság elmélete s ezek határai. A nevelhetőség típusai.

3. Az óvodáskorú gyermek személyiségének szerkezete és dinamikája. (Pszichológia)

- a. A személyiség fogalma:
 - Személyiség modellek: tulajdonság modell, faktoriális modell, humanista modell.
 - A személyiség szerkezete: temperamentum, jellem, képességek – e tényezők egysége és dinamikája. Új perspektívák a személyiség struktúrájának értelmezésében.
 - b. Az óvodás gyermek fejlődésének pszicho-fizikai sajátosságai.
 - c. A személyiség kreatív oldala. Az óvodás gyermek alakulása, fejlődése, önkifejeződése és megnyilvánulása egyéni és szociális téren.
 - d. Az óvodás gyermek személyisége megismerésének módszerei és technikái.
- 4. Az oktatási rendszer intézményeinek kérdésköre Romániában. Az óvodai szakasz helye és szerepe az oktatási rendszerben.**
- a. Az oktatási rendszer fogalma, szerepe, szerkezete és fejlődési irányvonalai.
 - b. Az óvodai oktatás alrendszerének integrálása az oktatási rendszerbe, aktuális folyamatok és perspektívák.

Tantervelméleti alapok

5. Tantervelméleti alapfogalmak és curriculum típusok. (Curriculum elmélet, A pedagógia alapjai, Didaktika, Óvodapedagógia)

- a. Fogalmak meghatározása és értelmezése: finalitás, eszmény, cél, követelmény, az óvodás gyermek nevelési profilja, műveltségi terület, curriculáris ciklusok.
- b. Curriculum típusok.

6. A curriculum szerkezeti elemei: finalitások/követelmények, tartalmak, tanulás és tanulási időközpontú oktatási-értékelési módszerek az óvodában.

- a. Céltaxonómia. Osztályozási kritériumok és vonatkoztatási rendszerek:
 - Makro-mikorszint alapján: rendszercélok és folyamatcélok.
 - Általánossági fokozat szerint: általános / sajátos / köztes célok, általános fejlesztési és részletes követelmények, műveltesített feladatok.
 - Pszichológiai felosztás szerint: kognitív (megismerési/értelmi), affektív (érzelmi) és pszichomotorikus követelmények.
 - Általános és sajátos kompetenciák
 - Értékelési, időbeli, stb. problémák
- b. A feladatok műveltesítése. Elmélet, modell, gyakorlati jelentősége, korlátok. Alkalmazása a főbb tevékenység típusoknál.

7. A tartalom speciális szervezési módjai az óvodai curriculum szerkezetében (tantárgyi, interdiszciplináris, pluridiszciplináris, moduláris, integrált (transzdiszciplináris) tartalomszervezés)

- a. A tartalom helye a modern curriculum felfogásában.
- b. A tartalom elrendezésének módjai: tantárgyi, intradiszciplináris, interdiszciplináris, moduláris, pluridiszciplináris, ezek alkalmazása az óvodai oktatásban.
- c. Transzdiszciplinaritás és a kompetenciaalapú curriculum.

8. Tantervi dokumentumok: tanterv, óvodai program, didaktikai tervezés és segédanyagok (útmutatók, gyűjtemények).

- a. Az óvodai dokumentumok elemzése és gyakorlati alkalmazása.

9. Az óvodai tantervi reform elméleti és gyakorlati vonatkozásai.

A nevelési folyamat megtervezése

10. Elméletek, a tervezés szerepe, a tervezés szintjei, módszertani alternatívák. (Didaktika, Óvodapedagógia)

- a. A pedagógiai tervezés fogalma. A tervezés szerepe: előrevetítés, irányítás, szervezés, vezetés, szabályozás – önszabályozás, döntés, innováció.
- b. A tervezés szakaszai: a célok meghatározása, tartalom körülhatárolása, optimális stratégia kiválasztása, értékelési kritériumok és eszközök meghatározása.
- c. A pedagógiai tervezés szintjei, megvalósítási módjai:

- Ciklikus, éves, féléves, heti, tevékenységi tervek.
 - Műveltségi területre, tevékenysége, témakörre, témára kidolgozott tervek.
- d. Egységesség és különlegesség a pedagógiai tervezés során. A nevelési folyamat megtervezésének különböző modelljei.
- e. Értékelési szempontok. A tevékenységek önértékelési kritériumai.

A didaktikai folyamat elemei

11. Az óvodai nevelési folyamat: fogalma, szerepe, szerkezete. Az oktatási folyamat elemzése.

- a. Az oktatási folyamat összetevői: szerkezeti, műveleti és működésbeli összetevők és a közöttük lévő kapcsolatok.
- b. Az óvodai oktatási folyamat: fogalom-meghatározás, funkciók, szerkezet. Általános jellemzők (Óvónő-gyermek kapcsolat, formatív és informatív oldal összefüggése, szabályozás és önszabályozás). Az óvodai oktatás rendszerelméleti és kommunikációs modellje
- c. Az oktatási folyamat formális-nonformális-informális oldalának összefüggései.
- d. Az oktatási folyamat normativitása. A didaktikai alapelvek rendszere. Ezek megalapozása és jelentősége az óvodai oktatásban, gyakorlati alkalmazások.

12. Az iskolai tanulás – folyamata és az óvodásokra jellemző sajátosságai. Elméleti alapok és gyakorlati alkalmazások.

- a. Az iskolai tanulás fogalma. Mechanizmusok és folyamat jelleg.
- b. Tanuláselméletek, melyek az oktatási modellek alapját képezik.
- c. A tanulás formái és típusai.
- d. A tanulási folyamat szakaszai.

13. Tanítás – fogalma, a tanuláselméleteken alapuló tanítási formák. Hatékonyság a tanítás során.

- a. Az óvodai tanítás jellegzetességei.
- b. Hatékonyság az óvodai oktatásban.

14. Stratégiák, módszerek (osztályozás és kategóriák, alternatív irányzatok, alkalmazások), a tanulás megszervezésének módozatai (frontális, csoportos, egyéni)

- a. Fogalom-meghatározás: metodológia, technológia, stratégia, módszer, eljárás, eszköz, a közöttük lévő viszonyok. A didaktikai stratégiák integráló szerepe.
- b. Az oktatási módszerek rendszere. Osztályozás, a főbb módszerkategóriák jellegzetességei. Az óvodai oktatás sajátos módszerei.
- c. Az oktatási módszerek leírása. Hatékony, kreatív és aktivizáló alkalmazási lehetőségek.
- d. Didaktikai eszközök: szerepük, funkcióik, fejlesztő értékük
- e. A számítógépes oktatás – az oktatástechnológia tökéletesítése

15. Értékelés – a didaktikai folyamat része: alapfogalmak, tevékenységek, magatartás, új tendenciák: kompetenciákra alapuló értékelés; az értékelés korlátai: okok és következmények.

- a. Az értékelés fogalmának elemzése és meghatározása. Mérés – becslés – döntés. Az értékelés integrálása az óvodai nevelő tevékenységekbe.
- b. Az értékelés funkciói: informálás, motiválás, ellenőrzés, diagnózis, szelekciós, bizonyítvány, előrejelző, szabályozó-önszabályozó, különös tekintettel az óvodai oktatásra.
- c. Az óvodás gyermek fejlődése és eredményei értékelésének formái és típusai.
- d. Az óvodás gyermek fejlődése és eredményei értékelésének módszerei és technikái.
- e. Az óvodai értékelést gátló tényezők. Okok és következmények. Javítási lehetőségek.
- f. Az óvodai értékelési próbák megtervezésének, kidolgozásának, alkalmazásának és értelmezésének módszertana.

16. Tanulásszervezés és az óvodai csoport menedzsmentje

- a. Alapfogalmak: menedzsment, leadership, a nevelési folyamat szervezése és irányítása, az óvodai csoport irányítása, az óvodai intézmény menedzselése, menedzselési ciklus, konfliktusok, asszertív magatartás.
- b. Nevelési kapcsolatok és interakciók az óvodán.

Didaktikai kommunikáció

17. Pedagógiai kommunikáció. Szerkezet, mechanizmusok, formák, stílusok, hatékonyság. Alkalmazások.

- a. Kommunikáció fogalma, szerkezete, funkciói és eredményességének feltételei.
- b. Az óvodai oktatásra jellemző didaktikai kommunikáció sajátosságai.
- c. Az óvodai oktatásra jellemző nevelési ráhatás jellegzetességei.
- d. A gyermek személyisége és a társas életbe való bekapcsolódása: a csoportbeli magatartás.
- e. Interperszonális kommunikáció.
- f. Az óvoda nevelő légköre.

18. Az óvodai tevékenységek szervezési módjai és formái.

- a. A játék – az óvodás gyermek legfőbb tevékenysége, a gyermek fejlesztésének alapvető módszere és eszköze.
- b. Játék – tipológia, szerkezet, funkcionalitás, jellegzetességek.
- c. Játék – tanulás – alkotás kapcsolata, az óvodai élet tevékenységei és szervezési formái (közös tevékenységek, szabadon választott tevékenységek)
- d. Differenciálás és egyéniesítés a játék és a választott tevékenységek keretén belül.

Az óvodai élet megelőző hatása az iskolai kudarc elkerülése érdekében.

19. Siker és kudarc az óvodáskorban. Az iskolai beilleszkedési kudarc megelőzésének lehetőségei.

- a. Alapfogalmak.

- b. Az I. osztályba való beilleszkedési kudarc megelőzésének stratégiái.

20. Nevelési tanácsadás az óvodában, sajátosságai és szerepe a pályaválasztási tanácsadásra való felkészítésben.

- a. Az óvodai nevelési tanácsadás sajátosságai.
b. A családdal való kapcsolattartás az óvodások iskolára való felkészítésében.

A pedagógusok szakmai státusza.

21. Státusz – szerep – kompetencia profil, folyamatos továbbképzés, értékelés és önértékelés.

- a. A tanító személyiségstruktúrája: alapszemélyiség, pszichopedagógiai mező, pszichopedagógiai meggyőződések, nevelési stílus
b. A pedagógus státusza, szerepköre: tervezés, szervezés, ellenőrzés, irányítás, értékelés, monitorizálás, tanácsadás, döntés
c. A pedagógusok szelektálása és képzése
d. Didaktikai karrier Romániában – az óvodapedagógus és a társadalmi-nevelési realitás
e. Pedagógiai deontológia.

22. Pedagógiai kutatás az óvodában

- a. A pedagógiai kutatás módszertana és alkalmazása az óvodai oktatásban.
b. Kutatási területek.

23. Erkölcsi és vallásos nevelés az óvodában, az óvodai nevelés sajátos területei.

- a. A morális nevelés indoklása: szubjektív (pszichológiai), objektív (axiológiai, normatív) érvek
b. Erkölcsi nevelés és a szociális intézmények közötti összefüggések
c. Erkölcsi nyelvzet: pszichopedagógiai jellegzetességek, oktatói-nevelői vonatkozások
d. Erkölcsi magatartás: meghatározás, kifejezési formák, jellemzők
e. Erkölcsi önnevelés, mint az erkölcsi nevelés szerves része: jellemzők, formák, források, strukturális és funkcionális összetevők
f. Erkölcsi nevelés céljai, stratégiái és értékelési formái

24. Kreativitás, innováció és nevelés az európai projektek kontextusában.

- a. Kreativitás – fogalma, magyarázó modellek.
b. Az óvodások kreativitása fejlesztésének speciális technikái.

Javasolt könyvészet:

- Birta Székely Noémi - Fóris Ferenczi Rita (szerk., 2007): *Pedagógiai kézikönyv*. Ábel Kiadó, Kolozsvár.
- Falus Iván – Szivák Judit (1996): *Didaktika*. Főiskolai jegyzet.
- Falus Iván (szerk., 1998): *Didaktika*. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Ferenczi Gyula – Fodor László (1996): *Oktatásmélt és oktatásstratégia*. Stúdium Könyvkiadó, Kolozsvár.
- Ferenczi Gyula – Fodor László (1997): *Oktatástechnológia és oktatásszervezés*. Stúdium Könyvkiadó, Kolozsvár.
- Ferenczi Gyula – Fodor László (1993): *A pedagógia tudományelméleti alapjai*. Stúdium Könyvkiadó, Kolozsvár.
- Fodor László (2005): *Általános és iskolai pedagógia*. Stúdium Kiadó, Kolozsvár.
- Fóris Ferenczi Rita (2008): *A tervezéstől az értékelésig. Tanterv- és értékelésmélt*. Ábel Kiadó, Kolozsvár.
- Knausz Imre (2011): *A tanítás mestersége*
- Stark Gabriella (2013): *Tantervelmélti alapismeretek*, Státus Kiadó, Csíkszereda.
- Stark Gabriella (2010): *Óvodapedagógia és játékmódszertan*. Státus Kiadó. Csíkszereda.
- Szabó-Thalmeiner Noémi (2010): *A pedagógiai kutatás alapjai*. Státus Kiadó, Csíkszereda.

Egyetemi tanulmányi útmutatók:

Barabási Tünde: Tanulásszervezés és didaktikai kommunikáció.

Didaktika, Bevezetés a pedagógiába, Pedagógiai kutatás, Nevelésmélt, stb.

PEDAGOGIE ȘI ELEMENTE DE PSIHOLOGIE ȘI DE SOCIOLOGIE
EDUCAȚIONALĂ

GRADUL DIDACTIC II

SPECIALIZAREA EDUCATOARE

COMPETENTE PENTRU PROFESIUNEA DE EDUCATOARE

I.COMPETENTE TRANSVERSALE

1. Competențe de organizare instituțională si de management al resurselor umane

- ✓ de a participa la lucrul în grup;
- ✓ de a organiza activități cu grupe de prescolari sau adulti;
- ✓ de a organiza timpul, spațiul și resursele de care dispune institutia;
- ✓ de a identifica persoanele cheie într-un anumit context;
- ✓ de a favoriza stabilirea unor acorduri/ parteneriate, de a colabora cu alți educatori/ specialiști în realizarea unor proiecte de interes comun, înăuntrul instituției prescolare și în afara acesteia;
- ✓ de a planifica activități educaționale cu parteneri din alte organizații din comunitatea locală;

2. Competențe de relaționare

- ✓ de a-și asuma responsabilități;
- ✓ de a-i forma pe prescolari pentru a-și asuma responsabilități;
- ✓ de a asigura echilibrul între concentrarea pe sarcina și concentrarea pe relațiile cu prescolarii ;
- ✓ de a stimula interesele de cunoaștere și curiozitatea prescolarilor;
- ✓ de a stimula stabilirea unor relații cu caracter interpersonal în general și între prescolari, în special;
- ✓ de a dezvolta un climat plăcut, stimulativ în sala de grupa;
- ✓ capacitate de empatie ;
- ✓ comportament asertiv.
- ✓ de autocontrol comportamental ;
- ✓ de a interacționa cu ușurință cu prescolarii, cu adulții din grădinița și cu alți posibili parteneri profesionali;

3. Competențe de comunicare

- ✓ de a asculta activ;
- ✓ de a formula întrebări relevante ;
- ✓ de a reformula anumite enunțuri pentru a le face inteligibile pentru prescolari;
- ✓ de a susține discuții libere cu prescolarii, părinții și orice alt interlocutor, adaptând limbajul în raport cu interlocutorul ;
- ✓ de a selecta secvențe informative și acționale prin raportare la specificul vârstei;
- ✓ de a crea oportunități de feed back prescolarilor;
- ✓ capacitate de control și autocontrol al comunicării nonverbale și paraverbale;
- ✓ de a pune în acord poziții aparent contradictorii;

- ✓ capacitatea de a redacta texte si de ale sustine in maniera orala, diferentiind specificitatea limbajului scris si a celui oral ;

II. COMPETENTE SPECIFICE

4. Competențe de organizare a grupei de prescolari

- ✓ de amenajare a salii de grupa pentru a o transforma într-un mediu plăcut de învățare;
- ✓ de a gestiona spațiul, timpul, resursele de care dispune pentru a le pune în slujba scopurilor educaționale vizate;
- ✓ de a corela diferite tipuri de activități și de a le orienta în direcția realizarea scopurilor educative vizate;
- ✓ de a pune diferite tipuri de activități în slujba rezolvării nevoilor reale ale prescolarilor;
- ✓ de a gestiona **eficient** spațiul, timpul, resursele de care dispune pentru a le pune în slujba scopurilor educaționale vizate;
- ✓ de a corela cu **eficienta maxima** diferite tipuri de activități și de a le orienta în direcția realizarea scopurilor educative vizate;
- ✓ de a realiza situatii de invatare creative si care sa vizeze creativitatea prescolarilor

5.Competențe de planificare

- ✓ de a identifica nevoile elevilor;
- ✓ “perceperea” / decodificarea corecta a curriculum-ului oficial
- ✓ de a identifica nevoile prescolarilor si de a le lua in calcul in proiectarea didactica;
- ✓ de proiectare a finalitatilor pe baza nevoilor descoperite;
- ✓ de corelare a metodologiei de predare si evaluare, a mijloacelor didactice cu obiectivele propuse;
- ✓ de autoreglare permanenta a demersurilor proiective;
- ✓ de a asigura continuitatea si coerenta proiectarii la diferite niveluri;
- ✓ de proiectare didactica in maniera disciplinara si interdisciplinară, cu respectarea principiilor transdisciplinaritatii;
- ✓ de a realiza activitati de coordonare metodologica in domeniul planificarii didactice pentru debutanti

6.Competențe psihopedagogice si didactico-metodologice

- ✓ de a asigura transpunerea eficienta a proiectarii didactice in practica ;
- ✓ de a asigura articularea predării cu evaluarea din perspectiva invatarii ca sursa de formare a elementelor de competenta la prescolari ;
- ✓ de a familiariza prescolarul cu ideea de implicare responsabila in sarcina;
- ✓ de a manageria timpul în funcție de ritmul de activitate a prescolarilor ;
- ✓ de a asigura un curriculum personalizat pentru prescolarii cu nevoi speciale;
- ✓ de a corela stilul didactic cu specificul concret de invatare la prescolari, in constructia si implementarea situatiilor de invatare, prin raportare la diferiet modele de invatare ;

7. Competențe metacognitive

- ✓ deprinderea de a reflecta asupra propriului demers proiectiv si/sau implemntat ;
- ✓ capacitatea de a analiza critic propriul demers ;
- ✓ capacitatea de a invata din erori, optimizand propria activitate ;

8. Competențe privind integrarea europeană

- ✓ detinerea unui set de cunoștințe funcționale legate de :
 - ❖ dimensiunea europeană a procesului de învățare și predare ;
 - ❖ țările participante la programele de mobilități ;
 - ❖ programele europene în domeniul educației;
 - ❖ organizarea sistemelor școlare din alte țări europene;
 - ❖ specificitatea domeniului educației preșcolare în Europa și lume (subsistem, conținuturi, metodologie etc.)
 - ❖ specificitatea educației interculturale ;
- ✓ capacitatea de a :
 - ❖ selecta și utiliza instrumente de reglementare și eficientizare oferite de Comisia Europeană cu referire la domeniul preșcolar ;
 - ❖ de a utiliza instrumente informative pentru a participa la programele europene ;
 - ❖ de a gestiona experiențele mobilităților;
 - ❖ capacitatea de a implementa eficient instrumente ale educației interculturale ;
 - ❖ capacitatea de a realiza legătura dintre contextul european și cel local în activitatea profesională ;

DETALIEREA TEMELOR GENERALE PENTRU GRADUL AL II LEA

Aspecte generale

I. Problematica educației și învățământului în societatea contemporană. Inovatie și reforma în școala românească – învățământul preșcolar

Definitivat și Grad II

1. Educația și provocările lumii contemporane. Dinamica relației educație de bază/educație permanentă/auto educație
2. Alternative la învățământul preșcolar din România: Waldorf, Step by Step, Montessori, Planul Jena.
3. Dimensiunea europeană a învățământului preșcolar.

Fundamente psihologice

II. Educabilitatea. Mediile educationale și factorii dezvoltării personalității umane (ereditatea, mediul, educația, sinele)

Definitivat

- 1). Conceptul de educabilitate.
- 2). Ereditate-premisa naturală a dezvoltării psihoindividuale a copiilor în grădiniță.
- 3). Mediul-cadrul sociouman al dezvoltării psihoindividuale
- 4). Educația-factor determinant al dezvoltării psihoindividuale.

- 5). Specificul influențelor educative și ale mediului la copilul prescolar.
- 6). Teorii privind educabilitatea: teorie ereditarista, teoria ambientalistă, teoria dublei determinări-esență (mecanisme), limite. Tipuri de educabilitate.

III. Structura și dinamica personalității copilului prescolar

- 1). Conceptul de personalitate:
 - Modele de abordare a personalității - modelul trăsăturilor, modelul factorial, modelul umanist ș.a;
 - Structura personalității - temperament, aptitudini, caracter. Unitatea și dinamica lor. Perspective noi în abordarea structurii personalității.
- 2). Caracteristicile dezvoltării psiho-fizice a copilului prescolar.
- 3). Dimensiunea creativă a personalității. Formare, dezvoltare, exprimare, afirmare în plen individual și social a copilului în grădiniță.
- 4). Metode și tehnici de cunoaștere a personalității copilului prescolar.

Sistem de învățământ

IV. Problematica sistemului instituțional de învățământ în România. Locul și rolul segmentului prescolar în sistemul de învățământ.

- 1). Sistemul de învățământ - concept, funcții, structură, tendințe de evoluție.
- 2) Evoluții ale concepției despre integrarea subsistemului învățământului prescolar în cadrul sistemului ; actualitate și perspective

Elemente de teoria curriculum-ului

V. Concepte fundamentale și tipuri de curriculum în Teoria curriculum-ului

1. Definirea și analiza conceptelor: finalitate, ideal, scop, obiectiv, sarcină, profilul educațional al copilului prescolar, arie curriculară, ciclu curricular
2. Tipuri de curriculum

VI. Elemente structurale ale curriculum-ului: finalități/ obiective, conținuturi, metode de predare-evaluare focalizate pe învățare și timp de învățare- cu referire la ciclul prescolar.

1. Taxonomia finalităților. Criterii și sisteme de referință în clasificare: macro - micro (finalități de sistem - finalități de proces); grad de generalitate (obiective generale

specifice / intermediare; obiective - cadru, obiective de referinta; concrete / operationale); continut psihologic (obiective cognitive afective psihomotorii) competente generale si specifice; temporalitate; masurabilitate s.a.

- 3). Operationalizarea obiectivelor educationale. Concept, model, relevanta practica, limite. Aplicatii pentru principalele tipuri de activitati in invatamantul prescolar.

VII. Modalitati specifice de organizare a continuturilor in structura curriculum-ului prescolar (disciplinar, interdisciplinar, pluridisciplinar, modular, integrat din perspectiva transdisciplinara)

1. Locul continuturilor in conceptia curriculum-ului modern.
2. Modalitati de structurare a continuturilor : disciplinar, intradisciplinar, interdisciplinar, modular, pluridisciplinar, cu aplicatii la invatamantul prescolar
3. Transdisciplinaritatea si focalizarea curriculum-ului pe competente

VIII Produsele proiectarii curriculare: plan, programa, proiectul didactic si curriculum suport oficial

1. Analiza documentelor curriculare cu aplicatii pnetru invatamantul prescolar.

IX. Probleme teoretice si practice ale reformei curriculum-ului – cu referire la invatamantul prescolar

Proiectarea activitatii educationale

X. Concepte, functii niveluri ale proiectarii educationale, alternative metodologice.

Aplicatii

- 1). Conceptul de proiectare pedagogica. Functiile proiectarii pedagogice : anticipare, orientare, organizare, dirijare,reglare-autoreglare, decizie, inovare.
- 2). Etapele proiectarii pedagogice : definirea obiectivelor si a sistemului de referinta spatio temporal, determinarea continuturilor; stabilirea strategiei optime de actiune; stabilirea criteriilor si a instrumentelor de evaluare.
- 3). Niveluri ale proiectarii pedagogice. Finalizarea proiectarii pedagogice :
 - 3.1. Proiecte elaborate pe: ciclul, an, semestru de invatamant; saptamana, activitate;
 - 3.2. Proiecte elaborate pe: arii curriculare, activitate, tema, subiect.
- 4). Unitate si diversitate in proiectarea activitatilor de formativ-educative. Modele de proiectare a activitatilor formativ- educative.
- 5). Grile de evaluare . Criterii de autoevaluare ale activitatilor.

Elemente de proces didactic

XI Procesul educativ din gradinita - concept, functii, structura. Analiza sistemica a procesului de invatamant

1. Componentele procesului de invatamant: structurale, operationale si functionale; relatii intre componente
2. Procesul educativ din gradinita - concept, functii, structura. Dimensiuni generale (functionala, structurala, operationala). Caracteristici generale (interactiunea educatoare - copii, interdependenta informativ - formativ, reglarea - autoreglarea). Specificul abordarii sistemice si communicationale in invatamantul pre-primar.
- 3). Interdependenta formal – nonformal - informal la nivelul procesului educativ din gradinita
- 4). Normativitate in procesul educativ din gradinita. Sistemul principiilor didactice. Fundamentare si relevanta pentru invatamantul pre-primar, practica, aplicatii.

XII. Invatarea scolara- procese si mecanisme specifice la prescolari. Fundamente teoretice si aspecte practice

1. Conceptul de invatare scolara. Mecanisme si procesualitate
2. Teorii ale invatarii ce fundamenteaza modelele instruirii
3. Forme si tipuri de invatare
4. Etapele procesului de invatare

XIII. Predarea – concept, modele de predare fundamentate pe teorii ale invatarii. Eficacitate si eficienta in predare

1. Aspecte specifice ale predarii in invatamantul prescolar
2. Eficacitate si eficienta in predarea la prescolari

XIV Strategii, metode(clasificari si categorii, abordari alternative moderne, aplicatii); moduri de organizare a invatarii (frontal, grupal si individual)

1. Delimitari conceptuale: strategie, metodologie, metoda, procedeu, mijloc.
Analiza interdependentelor. Rolul integrator al strategiilor didactice.
- 2). Sistemul metodelor de instruire. Clasificare si caracteristicile principalelor grupe de metode. Specificul metodelor de instruire pentru invatamantul prescolar.

- 3). Descrierea metodelor de instruire. Fundamente si posibilitati de aplicare eficienta, activizatoare, creativa.
- 4). Mijloace didactice si suporturi tehnice de instruire: rol, functii, valente formative.
- 5). Instruirea asistata de calculator - directie strategica in perfectionarea metodologiei si tehnologiei instruirii (aplicatii in domeniul prescolar).

XV. Evaluarea- componenta a procesului didactic: concepte fundamentale, activitati, conduite; tendinte noi: centrarea evaluarii pe competente; disfunctii ale evaluarii: cauze si consecinte.

1. Definirea si analiza conceptului de evaluare. Masurarea- aprecierea- decizia. Integrarea evaluarii in activitatile formativ-educative din gradinita.
2. Functiile evaluarii : de informare, motivationala, de control, diagnoza, selectie si certificare, prognoza, reglare-autoreglare, cu specific la prescolari
- 3). Forme / tipuri de evaluare a rezultatelor si a progreselor copilului prescolar.
- 4). Metode si tehnici de evaluare a rezultatelor si a progreselor copilului prescolar
- 5). Factori perturbatori si erori in evaluarea din gradinita. Cauze si consecinte. Modalitati de corectare
- 6). Metodologia proiectarii, elaborarii , aplicarii si interpretarii probelor evaluative la prescolari

XVI Managementul invatarii si managementul grupei de prescolari

1. Concepte fundamentale: management, leadership, managementul procesului educational, managementul grupei de prescolari, managementul institutiei prescolare, ciclu managerial, conflict, comportament asertiv
2. Relatii si interactiuni educationale in gradinita

Comunicarea didactica

XVII Comunicarea si relatiile de comunicare pedagogica. Structura, mecanisme, forme, stiluri, eficacitate. Aplicatii

1. Comunicare- concept, structura, functii si conditii de eficienta
2. Aspecte specifice ale comunicarii didactice in invatamantul prescolar
3. Caracteristicile demersului de "influenta educationala" in invatamantul pre-primar

4. Implicarea sociala si personalitatea copilului: complianta comportamentala in grupa
5. Comunicarea interpersonală
6. Climat educational in gradinita

XVIII. Moduri si forme de organizare a activitatii formativ – educative in gradinita

1. Jocul – dominanta a varstei prescolare, metoda si mijloc de formare si dezvoltare a personalitatii copilului prescolar
2. Jocul – tipologie, structura, functionalitate, specificitate, relevanta pentru invatamantul prescolar
3. Relatie dintre joc – invatare – creatie si diferitele activitati si forme de organizare a activitatilor in gradinita (activitatile comune, activitatile la alegere)
4. Diferentiere si individualizare procesului formativ in cadrul jocurilor si a activitatilor la alegere

Functia propedeutica a prescolaritatii in directia evitarii esecului scolar

XIX Succes si insucces la varsta prescolara. Premise educative ale prevenirii esecului integrarii in invatamantul primar

1. *Concepte fundamentale implicate.*
2. *Strategii de prevenire a esecului integrarii in clasa I*

XX Consilierea psihopedagogica in invatamantul prescolar, specific si rol in pregatirea consilierii pentru cariera. Aspecte specifice ale asistentei psihopedagogice.

1. Aspecte specifice ale consilierii pedagogice in invatamantul prescolar
2. Rolul consilierii familiei in educarea prescolarilor pentru scoala

Statutul profesional al cadrului didactic

XXI Status- rol- profil de competenta; formare continua, evaluare si autoevaluare

1. Structura personalitatii cadrului didactic: personalitatea de baza, campul
2. psihopedagogic, reprezentarile psihopedagogice, credintele - convingerile
3. psihopedagogice, personalitatea cristalizata, stil educational;
4. Statute si roluri ale cadrului didactic-educatoarei: planificare, organizare, control,

5. îndrumare, evaluare, monitorizare, consiliere, decizie
6. Recrutarea, selecția și formarea cadrelor didactice- educatoare;
7. Cariera didactică în România – educatoarea și realitatea socio-educatională
8. Deontologia pedagogică

XXII Cercetarea în învățământul prescolar

1. *Metodologia cercetării în pedagogie cu aplicații la învățământul prescolar*
2. *Domenii de cercetare*

XXIII SPECIFICUL DIMENSIUNILOR EDUCAȚIEI ÎN PRESCOLARITATE: EDUCAȚIA MORAL-CIVICĂ și RELIGIOASĂ

- 1). Reperele întemeierii educației morale: reperul subiectiv (psihologic) / reperul obiectiv (reperul axiologic – normativ)
- 2). Educația morală – instituții sociale: determinisme și conexiuni
- 3). Limbajul moral: specificitate psihopedagogică; implicații în activitatea instructiv-educativă din grădiniță
- 4). Comportamentul moral: definiție, forme de exprimare, caracteristici.
- 5). Autoeducația morală – parte constitutivă a educației morale: semnificații, forme surse și componente structurale funcționale
- 6). Finalitățile, strategiile și formele de evaluare ale educației morale – civice și religioase în grădiniță

XXIV Creativitate, inovație și educație în contextul proiectelor europene

1. Creativitate- concept, modele explicative
2. Tehnici specifice de stimulare a creativității la prescolari

BIBLIOGRAFIE

- Albu G. (1998) *Introducere într-o pedagogie a libertatii*, Iasi, Polirom,
- Albu G., (2002) *In cautarea educatiei autentice*, Polirom Iasi
- Allport, G., (1981) *.Structura si dezvoltarea personalitatii*, Bucuresti, EDP
- Agentia Nationala Socrates, *Combaterea esecului scolar: o provocare pentru constructia europeana*, (1996) .Bucuresti, Editura Alternative
- Badea, E., (1993). *Caracterizarea dinamica a copilului si a adolescentului de la 3 la 18 ani*, cu aplicatii la fisa scolară, Bucuresti, EDP,
- Barzea, C. (1995) *Arta si stiinta educatiei*, Bucuresti, EDP
- Barzea, C., (coord) (1993) *Reforma invatamantului in Romania: conditii si perspective*, Bucuresti, Institutul de Stiinte ale Educatiei
- Bocos M. (2005) *Teoria si practica cercetarii pedagogice* Cluj Napoca, editura Casa Cartii de Stiinta
- Botkin, J. W., ELMANDJRA, M., MALITA, M., (1981) *Orizontul fara limite al invatarii*, Bucuresti Editura Politica,.
- Calin. M., (1995). *Scopurile procesului instructiv-educativ*. Perspectiva axiologica si paraxiologica (in Procesul instructiv-educativ). Instruire scolară. Analiza multireferentială, Bucuresti, EDP,
- Cerghit, I., (coordonator), (1983). *Perfectionarea lectiei in scoala moderna*, Bucuresti, EDP
- Cristea, S., (1996). *Finalitatile educatiei* (in Pedagogie), vol. I, Pitesti, Editura Hrdiscom,
- Cristea, S., (1997). *Obiectivele pedagogice ale procesului de invatamant* (in Pedagogie), vol. 2. Pitesti, Editura Hardiscom,
- Cucos, C., (2006). *Pedagogie*, Iasi, Editura Polirom
- Cristea, S. (1994). *Fundamentele pedagogice ale reformei invatamantului*, EDP
- Cosmovici, A.; Iacob, L. (1998). *Psihologie scolară*, Iasi, Editura Polirom,
- Cretu, C. (1997). *Psihopedagogia succesului*, Iasi, Editura Polirom
- Davitz, G.; Ball, S., (1978). *Psihologia procesului educational*, Bucuresti, EDP
- Dellors J. (coord). (2000) *Comoara launtrica. Raportul catre UNESCO al Comisiei Internationale pentru Educatie*, Iasi, Polirom

- De Landsheere, V., De Landsheere, G., (1979). *Definirea obiectivelor educatiei*, Bucuresti, EDP,
- De Lansheere, G., (1975). *Evaluarea continua a elevilor si examenele*, Bucuresti, EDP.
- D'Hainaut (coord.) (1981). *Programe de invatamant si educatia permanenta*, Bucuresti EDP
- Dumitriu, Gh., Dumitriu, C., (2004), *Psihopedagogie*, București, EDP
- Ezechil L., (2002) *Comunicare educationala in context scolar*, Bucuresti, EDP
- Golu, P., (1985) *Invatare si dezvoltare*, Bucuresti, ESE
- Fumarel, S., Sovar, R., Vrasmas, E., (1995). *Educatia timpurie a copiilor in varsta de 0 – 7 ani*, Bucuresti, UNICEF, Editura Alternative
- Ionescu, M., Radu, I., (1995). *Didactica moderna*, Cluj-Napoca Editura Dacia
- Ionescu, M., (1982). *Lectia intre proiect si realizare* Cluj-Napoca Editura Dacia
- Iucu R., *Managementul clasei de elevi* (2006), Polirom, Iasi
- Jinga, I., Negret, I., (1999). *Invatarea eficienta* Bucuresti, Editura Aldiri
- Jinga, I., Petrescu, A., (1996). *Evaluarea performantei scolare*, Bucuresti, Editura Delfin
- Joita, E., (1999) *Eficienta instruirii*, Bucuresti, EDP
- Kulcsar, T., (1978). *Factorii psihologici ai reusitei scolare*, Bucuresti, EDP,
- Marcu, S. (coord.), (1999) *Competenta didactica-perspectiva psihologiei*, Bucuresti, Editura All
- Manolescu M., (2004), *Curriculum pentru invatamantul primar si prescolar. Teorie si practica*, Universitatea din Bucuresti, Ed. CREDIS
- Miclea, M., (1994). *Psihologia cognitiva*, Cluj-Napoca, Editura Gloria
- Miclea, M., (1998). *Invatarea scolară si psihologia cognitiva*, in *Educatia si dinamica ei*, (coord. M. Ionescu), Bucuresti, Editura Tribuna Invatamantului
- Mitrofan, N. (1997) *Testarea psihologica a copilului mic*, Bucuresti, editura Press Mihaela SRL
- Neacsu, I., (1999). *Instruire si invatare*, Bucuresti, EDP
- Neacsu, I., (coord.) (1997), *Scoala romaneasca in pragul mileniului III*, Bucuresti, Editura Paideia
- Neacsu, I. (1988). *Finalitatile educatiei* (in *Curs de pedagogie* coord. I. Cerghit, L. Vlasceanu) Universitatea Bucuresti
- Neacsu, I., Stoica, A., (coord.), (1996). *Ghid general de evaluare si examinare*, MEN, Bucuresti, Editura Aramis,

- Nicola. I., (1996) *Tratat de pedagogie scolara*, Bucuresti
- Niculescu R., (2003). *Teoria si managementul curriculum-ului*, Editura Universitatii Transilvania din Brasov.
- Niculescu, R., M., (1999) *Pedagogie prescolara, sinteze*, Bucuresti, Editura ProHumanitate, Bucuresti
- Niculescu, R. M., (2007) *Managementul relatiilor umane in educatie*, Editura Aeternitas, Alba Iulia
- Niculescu R., (2000) *Management educational*, Editura Ex Libris Brasov
- Oprescu,V. (1996).*Fundamentele psihologice ale pregatirii si formarii didactice*, Craiova, Editura Universitaria
- Paisi M., Lazarescu M., (2005). *Psihologia educatiei copilului prescolar si scolar mic*, Editura paralela 45 Pitesti
- Pavelcu,V., (1982). *Cunoasterea de sine si cunoasterea personalitatii*, Bucuresti,EDP
- Panisoara I.O., (2006), *Comunicare eficienta*, editia IIIa Iasi, Polirom
- Peretti A de, (1996), *Educatia in schimbare*, Iasi, Editura Spiru Haret
- Popescu, E., & colab., *Pedagogie prescolara*, (1995) Bucuresti, EDP
- Popescu-Neveanu, P.; Zlate, M.,Cretu,T.,(sub redactie) (1987). *Psihologia scolara* Bucuresti Tipografia Universitatii Bucuresti
- Popescu, E., si colab, (1995). *Pedagogie prescolara*, Bucuresti, EDP
- Potolea.D., (2002), *Conceptualizarea curriculum-ului. O abordare multidimensionala*, in Paun E, Potolea D., *Pedagogie. Fundamente teoretice si aplicative*, Iasi, Polirom
- Potolea,D., (1989). *Profesorul si strategiile conducerii invatarii*, (in vol.Structuri,strategii si performante in invatamant coord.I.Jinga,L.Vlasceanu), Bucuresti, Editura Academiei,
- Radu,I.T., *Evaluarea rezultatelor scolare* , in *Sinteze pe teme de didactica moderna*, Bucuresti,Tribuna Invatamantului,1981
- Raducu, A., *Reprezentarile copiilor de 6 – 7 ani despre scoala* (1998) Bacau, Editura Tudor
- Raducu, A., *Baterie de obiective operationale pentru invatamantul prescolar*, MEN, 1999
- Roco, M. *Stimularea creativitatii tehnico-. stiintifice*,Editura Stiintifica si Enciclopedica,Bucuresti,1985

- Roco, M., Creativitatea și inteligența emoțională, Ed. Polirom, București, 2001
- Roco M., Creativitate și inteligență emoțională, ed. Polirom, Iași, 2004.
- Stan E., Pedagogie postmoderna, Institutul European, Iasi, 2005
- Stan E. (2006) Managementul clasei, Editura Aramis, Bucuresti
- Stan E. (2006) Despre pedepse si recompense in educatie, Iasi, Intitutul European
- Stanciu,I.,Gh. (2006) *Scoala si doctrinele pedagogice in secolul XX*, Bucuresti EDP, Intitutul European Iasi.
- Schiopu, U., Verza,E.,Psihologia varstelor. Ciclurile vietii (1995).Bucuresti, EDP
- Silverman D., (2004) Interpretarea datelor calitative. Metode de analiza a comunicarii, textului si interactiunii, Polirom Iasi
- Soitu L., (1997), Pedagogia comunicarii, Iasi Intirurul European
- Sternberg R.J. (2005) Manual de creativitate, Polirom, Iasi
- Ștefan M., Teoria situațiilor educative, ed. Aramis, București, 2003
- Tomsa Gh. (coord.) (2005) *Psihopedagogie prescolara si scolara*, Supliment al Revistei Invatamantului Prescolar, Bucuresti
- Tomsa Gh., Oprescu N.(2007). *Bazele teoretice ale psihopedagogiei prescolare*, Bucuresti, V& I Integral
- Ungureanu D., (1999) Teoria Curriculum-ului, Editura Mirton ,Timisoara
- Vaideanu,G.(1996).UNESCO-50-EDUCATIE, Bucuresti, EDP,
- Verza, E., Schiopu, U., (1995).Psihologia varstelor, Bucuresti, EDP
- Voiculescu E., Pedagogie prescolara, Bucuresti, Aramis, 2004
- Vrasmas E.(1999) *Educatia copilului prescolar, Bucurest, Editura PROHUMANITATE*
- Zlate, M., Fundamentele psihologiei (1994) Bucuresti Editura XXI
- Zlate, M., Eul si personalitatea (1997) Bucuresti,Editura”Treii”
- Programa pentru invatamantul prescolar aflata in uz.
- Xxx Agentia Nationala Socrates (1996) Combaterea esecului scolar.. , Bucurest, EDP